

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 496/2016-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Lužická 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 119/2000, za účasti Okresného súdu Trnava, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 119/2000 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 119/2000 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jozefa Holiča, Lužická 7, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. januára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Lužická 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 119/2000 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 88/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 119/2000, predmetom ktorého je rozhodovanie o jeho nároku proti Slovenskej poisťovni, a. s., Bratislava (ďalej len „poisťovňa“ alebo „žalovaná“), o zaplatenie sumy 6 501,31 € s príslušenstvom z titulu poistného plnenia z poistnej udalosti.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že ako vodič osobného motorového vozidla spôsobil nehodu, pričom v čase nehody mal s poisťovňou uzatvorené okrem povinného zákonného poistenia aj havarijné poistenie. Sťažovateľ nahlásil poistnú udalosť poisťovni

13. júla 1999, ktorá od poistnej zmluvy uzavretej so sťažovateľom odstúpila listom z 3. novembra 1999. Sťažovateľ s týmto odstúpením nesúhlasil a po „neúspešných pokusoch o zmier s predmetnou poisťovňou sa sťažovateľ so svojim nárokom obrátil na súd a dňa 15. 05. 2000 podal žalobu, ktorou sa domáhal od spoločnosti Slovenská poisťovňa, a. s. zaplata sumy... 6.501,31,- EUR s príslušenstvom. Už v žalobe uviedol, že dôvodom vypovedania zmluvy zo strany poisťovne bolo opakované plnenie zo strany poisťovne pre opakované škody.“.

K namietanému postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľ v konkrétnostiach uvádza, že okresný súd vo veci začal konať 25. októbra 2000, pričom po vypočutí «... navrhovateľa, PZN a PZO odročil pojednávanie na neurčito s tým, že súd vyzval navrhovateľa, aby sa písomne v lehote do 1 mesiaca vyjadril k okolnostiam v súvislosti s prehlásením o stave motorového vozidla pred poistením, na čo PZN reagoval písomným podaním zo dňa 29. 10. 2000. Súd sa ďalej rozhodol vyžiadať si spis o nehode č. ČTS-P: ORP-578/DI-99. PZN opakovane podaniami zo dňa 19. 02. 2001, 27. 01. 2003, 05. 05. 2003 a 31. 10. 2003 žiadal o odstránenie prieťahov a určenie termínu pojednávania. Druhé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až dňa 30. 01. 2004. Postupom súdu vznikol vo veci prieťah v trvaní vyše 2 (dva) roky! Nasledujúce pojednávania sa uskutočnili 12. 03. 2004, 21. 04. 2004, 28. 05. 2004, 02. 06. 2004, 04. 08. 2004. Na pojednávaní dňa 04. 08. 2004 odporca - poisťovňa rozšírila „obranu“ takmer po štyroch rokoch v tom zmysle, že nie sú splnené podmienky na likvidáciu poistnej udalosti. Za účelom znaleckého skúmania súd prizval do konania znalca a odročil termín pojednávania na neurčito. Dňa 25. 01. 2005 PZN urgoval ustanovenie znalca, žiadal doručenie odpisu znaleckého posudku a určenie termínu pojednávania. Súd prvého stupňa nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru cestná doprava uznesením zo dňa 26. 01. 2005. Písomným podaním zo dňa 31. 07. 2006 PZN žiadal o odstránenie prieťahov, nakoľko ešte stále nebol vypracovaný znalecký posudok. Ten bol doručený súdu až 24. 07. 2006! Vypracovanie znaleckého posudku trvalo vyše 1 (jeden) a pol roka! PZN bol znalecký posudok doručený dňa 09. 08. 2006 s 10 dňovou lehotou na vyjadrenie. PZN sa k posudku vyjadril dňa 10. 08. 2006. Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo dňa 24. 01. 2007. Prvý rozsudok prvostupňového súdu vo veci „padol“ až na pojednávaní dňa 04. 07. 2007

(takmer po 7 /siedmich/ rokoch!), proti ktorému sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal dňa 22. 08. 2007 odvolanie (rozsudok doručený dňa 10. 08. 2007).».

Aj krajský súd sa podľa názoru sťažovateľa v napadnutom konaní dopustil priet'ahov, a to tým, že rozhodol až po roku a pol od predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 14 C 119/2000 zo 4. júla 2007; krajský súd po zrušení označeného rozsudku vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd začal opätovne konať *«na pojednávaní dňa 09. 09. 2009 (6 /šest'/ mesiacov po rozhodnutí KS v Trnave). Nasledujúce pojednávania sa uskutočnili dňa 21. 10. 2009, 02. 12. 2009, 22. 01. 2010. Dňa 24. 08. 2010 PZN (po 7 /siedmich/ mesiacoch) opäť raz urgoval OS Trnava, aby sa po vyše 10-tich rokoch vec ukončila! Uznesením zo dňa 25. 08. 2010 súd uložil znalcovi z odboru cestná doprava povinnosť vypracovať doplnenie znaleckého posudku do 30-tich dní. Dňa 22. 04. 2011 (po 8 /ôsmich/ mesiacoch) PZN opäť raz urgoval prvostupňový súd, aby vo veci konal. Dňa 05. 09. 2011 (po vyše roku!) súd doručil PZN doplnený znalecký posudok s 10 dňovou lehotou na vyjadrenie. PZO na to reagoval žiadosťou o predvolanie znalca na pojednávanie. Pojednávanie sa uskutočnilo dňa 05. 10. 2011, znalec sa naň však nedostavil. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo dňa 22. 01. 2012. Prvostupňový súd rozhodol na pojednávaní dňa 10. 02. 2012 (po vyše 11-tich rokoch!) rozsudkom sp. zn. 14 C 119/2000-35 tak, že návrh zamietol s tým, že o náhrade trov rozhodne samostatným rozhodnutím. Priet'ah vidíme aj v tom, že súd nerozhodol aj o trovách, ale rozhodne samostatným rozhodnutím, pretože je to v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania. Ide o neefektívny spôsob vedenia konania, ktorý bude mať za následok prípadné ďalšie odvolacie konanie (ak by to bolo súčasťou jedného rozhodnutia, tak sa vec predloží odvolaciemu súdu „naraz“).».*

Aj proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 14 C 119/2000 z 10. februára 2012 sťažovateľ podal odvolanie. Spis bol na rozhodnutie o odvolaní predložený krajskému súdu 25. júna 2012. O odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 10 Co 88/2012 z 22. januára 2014 (ďalej len „rozsudok z 22. januára 2014“) „... tak, že napadnutý

rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, týkajúcej sa sumy 325,07,- Eur potvrdil. Vo zvyšnej časti veci samej, týkajúcej sa istiny napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaná poisťovňa je povinná zaplatiť žalobcovi 6.176,24,- Eur. Vo zvyšku napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.“.

Proti rozsudku krajského súdu z 22. januára 2014 podala žalovaná 14. apríla 2014 dovolanie. Podľa sťažovateľa tak *„Vec nie je ani po takmer 14-tich rokoch skončená! PZN podal dňa 06. 08. 2014 na OS Trnava žiadosť o odstránenie prieťahov z dôvodu, že spis nebol ešte predložený Najvyššiemu súdu SR (po štyroch mesiacoch!).“.*

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že *„Už viac ako 14 rokov sa sťažovateľ nachádza v právnej neistote, stráca dôveru v právny a demokratický štát a spravodlivosť ako takú. Právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádza mu spôsobila nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu.“.*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ zastáva názor, že postupom okresného súdu, ako aj postupom krajského súdu v napadnutých konaniach došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava sp. zn. 14 C 119/2000 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 88/2012 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 119/2000 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,- € (slovom pätnásťtisíc Eur), ktoré sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Porušovatelia sú spoločne a nerozdielne povinní uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia vo výške 340,90 €, to všetko na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jozefa Holiča..., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 496/2016 z 15. júna 2016 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/486/2016 z 1. augusta 2016 uviedla prehľad procesných úkonov, ktoré boli v napadnutom konaní vykonané, a zároveň zdôraznila, že „Okresný súd Trnava nepostupoval v predmetnej veci plynulo. Navyše prietahy v konaní boli spôsobené aj tým, že vec bola zrušená odvolacím súdom a vrátená prvostupňovému súdu na nové prejednanie, pričom i rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené v dovolacom konaní.“. Podpredsedníčka okresného súdu zároveň oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd následne vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k tomu, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci, a zároveň mu zaslal vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu k sťažnosti na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 26. augusta 2016 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, pričom vyjadril súhlas s vyjadrením podpredsedníčky okresného súdu, že zbytočné prietahy v konaní boli spôsobené aj tým, že okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní plynulo.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a podpredsedníčky okresného súdu, že netrvajú na konaní ústneho pojednávania, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného

súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom ústavný súd zistil tento priebeh konania:

1. Dňa 25. mája 2000 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa proti Slovenskej poisťovni, a. s., pobočka Trnava (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), a žalovanej o zaplatenie sumy 6 501,31 € s príslušenstvom od 29. augusta 1999 až do zaplatenia.

2. Dňa 25. októbra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie za účasti sťažovateľa a žalovanej, ktoré bolo odročené na neurčito na účely vyžiadania spisu o nehode (poistnej udalosti), zároveň bola žaloba voči žalovanej v 1. rade vzatá späť.

3. Okresný súd 31. októbra 2000 požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru – Dopravný inšpektorát Trnava (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) o zaslanie spisu o nehode.

4. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 8. novembra 2000 vyjadrenie, ktoré bolo 7. februára 2001 doručované žalovanej na zaujatie stanoviska (stanovisko doručené okresnému súdu 27. marca 2001).

5. Dňa 28. júna 2001 predseda okresného súdu opatrením č. Spr 649/01 vec prikázal na ďalšie konanie zákonnej sudkyňi JUDr. Miroslave Malárikovej. Dňa 30. mája 2002 bol spis opatrením predsedníčky okresného súdu č. Spr 701/02 pridelený zákonnej sudkyňi Mgr. Andrei Tomšovičovej.

6. Dňa 17. decembra 2003 bol zaplatený súdny poplatok za žalobu.

7. Dňa 30. januára 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. marec 2004 na účely vyžiadania spisu z okresného riaditeľstva spoločne so znaleckými posudkami (vyžiadané 2. februára 2004).

8. Dňa 12. marca 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. apríl 2004 na účely výsluchu svedka, ktorý bol predvolaný 22. marca 2004.

9. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 23. marca 2004 podanie, ktorým navrhol zmenu petitu v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania.

10. Dňa 21. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. máj 2004 na účely predvolania svedka.

11. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 28. mája 2004, bolo odročené na 2. jún 2004.

12. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 2. júna 2004, okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu v časti petitu, ktorý sa týka úrokov z omeškania (pojednávanie bolo odročené na neurčito do právoplatnosti uznesenia o pripustení zmeny návrhu).

12. Dňa 4. augusta 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely vykonania znaleckého dokazovania súdnym znalcom na zistenie výšky škody spôsobenej dopravnou nehodou a na zistenie, či priebeh nehody zodpovedá charakteru a rozsahu poškodenia motorového vozidla.

13. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 16. augusta 2004 vyjadrenie.

14. Okresný súd uznesením č. k. 14 C 119/00-108 z 26. januára 2005 nariadil znalecké dokazovanie súdnym znalcom z odboru cestnej dopravy, odvetvia nehody v cestnej doprave a ustanovil za súdneho znalca [REDAKOVANÉ], ktorému bol 25. februára 2005 doručovaný spis.

15. Súdny znalec 14. marca 2005 požiadal o zrušenie uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania z 26. januára 2005 z dôvodu, že vo veci bolo vypracované odborné vyjadrenie Ústavom súdneho inžinierstva v Žiline, ktorého je zamestnancom (vznikli dôvodné pochybnosti o zaujatosti súdneho znalca), na základe čoho okresný súd uznesením č. k. 14 C 119/00-116 z 1. júla 2005 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru cestnej dopravy, odvetvia nehody v cestnej doprave a poveril vykonaním znaleckých úkonov súdneho znalca [REDAKOVANÉ], ktorého úlohou bolo vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní od doručenia súdneho spisu (spis doručený súdnemu znalcovi 20. októbra 2005).

16. Okresný súd urgoval súdneho znalca o predloženie znaleckého posudku 21. apríla 2006 a 13. júna 2006. Súdny znalec okresný súd 27. júna 2006 informoval, že vzhľadom na rozsiahlosť problematiky právnej veci a z dôvodu pracovného zaťaženia zašle vypracovaný znalecký posudok do 15. júla 2006.

17. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 24. júla 2006 a následne účastníkom konania na vyjadrenie doručovaný 3. augusta 2006. K znaleckému posudku sa žalovaná vyjadrila podaním zo 17. augusta 2006 a sťažovateľ podaním z 24. augusta 2006.

18. Dňa 24. januára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. marec 2007 na účely predvolania svedka.

19. Sťažovateľ podaním z 8. februára 2007 navrhol výsluch svedka (svedok predvolaný na výsluch 13. februára 2007).

20. Dňa 27. marca 2007 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' a neúčast' svojho právneho zástupcu na pojednávaní, ktoré bolo nariadené na 28. marec 2007, z dôvodu neúčasti svedka.

21. Dňa 28. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktorého sa účastníci konania nezúčastnili, ktoré bolo odročené na 4. máj 2007 na účely opätovného predvolania svedka.

22. Predvolaný svedok 12. apríla 2007 písomne ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 4. máj 2007, v dôsledku čoho bol sťažovateľ vyzvaný na oznámenie, či trvá na výsluchu svedka.

23. Dňa 16. apríla 2007 sa na okresnom súde uskutočnil výsluch svedka mimo pojednávania.

24. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 4. mája 2007 v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu bolo odročené na 4. júl 2007.

25. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 4. júla 2007 v neprítomnosti sťažovateľa (doručenie predvolania vykázané), bolo vyhlásené uznesenie o skončení dokazovania a zároveň bol vyhlásený rozsudok, ktorým bolo konanie voči žalovanej v 1. rade zastavené a žaloba bola vo zvyšnej časti zamietnutá.

26. Dňa 27. augusta 2007 podal sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu zo 4. júla 2007 odvolanie. Dňa 6. decembra 2007 bolo doručované odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zo 4. júla 2007 žalovanej. Súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 4. júla 2007 bol zaplatený 21. decembra 2007. Žalovaná vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa doručila okresnému súdu 31. decembra 2007. Dňa 14. januára 2008 bol rozsudok okresného súdu zo 4. júla 2007 doručovaný žalovanej opätovne.

27. Dňa 15. júla 2008 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zo 4. júla 2007.

28. Dňa 6. februára 2009 bolo nariadené pojednávanie krajského súdu na 10. marec 2009, ktoré sa uskutočnilo v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho

zástupcu (ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu sťažovateľa a sťažovateľa pre kolíziu pojednávania bez žiadosti o odročenie pojednávania); na pojednávani bolo vyhlásené uznesenie, ktorým bol rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti týkajúcej sa žalovanej zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie (ďalej len „uznesenie z 10. marca 2009“). Spis bol okresnému súdu vrátený 14. apríla 2009.

29. Dňa 19. júna 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 9. september 2009 a zároveň doručoval uznesenie krajského súdu z 10. marca 2009.

30. Uznesením okresného súdu č. k. 14 C 119/2000-221 z 2. júla 2009 bolo súdnemu znalcovi priznané znalečné.

31. Dňa 9. septembra 2009 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. október 2009 na účely doloženia relevantných podkladov do spisu.

32. Dňa 2. októbra 2009 bol na pojednávanie nariadené na 21. október 2009 predvolaný svedok.

33. Dňa 21. októbra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktorého sa nezúčastnil právny zástupca sťažovateľa pre kolíziu pojednávania a ktoré bolo odročené na 2. december 2009.

34. Okresný súd vyzval 28. októbra 2009 svedka, či je schopný zúčastniť sa výsluchu.

35. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 2. decembra 2009 (za prítomnosti sťažovateľa, svedka a zástupkyne žalovanej a právneho zástupcu sťažovateľa), bolo odročené na 22. január 2010.

36. Žalovaná doručila okresnému súdu 3. decembra 2009 a 7. decembra 2009 požadované doklady a 20. januára 2010 ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávani nariadenom na 22. január 2010.

37. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 22. januára 2010, bolo odročené na 26. marec 2010 na účely predvolania súdneho znalca.

38. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 26. marca 2010 (v neprítomnosti účastníkov konania), bolo odročené na neurčito na účely doplnenia znaleckého dokazovania.

39. Dňa 9. júna 2010 sa uskutočnil výsluch súdneho znalca týkajúci sa možnosti doplnenia dokazovania.

40. Okresný súd uznesením č. k. 14 C 119/2000-273 z 25. augusta 2010 nariadil znalecké dokazovanie a uložil súdnemu znalcovi vypracovať a predložiť doplnenie

znaleckého posudku do 30 dní odo dňa doručenia uznesenia (spis bol doručený súdnemu znalcovi 28. septembra 2010).

41. Okresný súd urgoval súdneho znalca na predloženie znaleckého posudku 29. novembra 2010 a 8. marca 2011. Opätovanú urgenciu súdnemu znalcovi pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty okresný súd doručil 17. júna 2011. Súdny znalec znalecký posudok predložil 19. júla 2011 (znalecký posudok bol doručovaný účastníkom konania na vyjadrenie 22. júla 2011).

42. Dňa 6. septembra 2011 žalovaná požiadala o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia k znaleckému posudku 6. septembra 2011 a následne ho doručila 16. septembra 2011.

43. Dňa 5. októbra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie (za účasti sťažovateľa, jeho právneho zástupcu a žalovanej), ktoré bolo odročené na 9. november 2011 na účely predvolania súdneho znalca a doručenia vyžiadaných dokladov od žalovanej (žalovaná sa vyjadrila 2. novembra 2011).

44. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 9. novembra 2011, bolo odročené na neurčito na účely predvolania svedka.

45. Dňa 16. novembra 2011 sťažovateľ navrhol výsluch svedka.

46. Žalovaná doručila okresnému súdu 22. novembra 2011 vyjadrenie.

47. Okresný súd uznesením č. k. 14 C 119/2000-326 zo 4. januára 2012 priznal súdnemu znalcovi znalečné.

48. Dňa 20. januára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. február 2012 na účely vyhlásenia rozsudku.

49. Dňa 10. februára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá v celom rozsahu.

50. Sťažovateľ podal 2. marca 2012 proti rozsudku okresného súdu z 10. februára 2012 odvolanie; odvolanie bolo 5. apríla 2012 doručované žalovanej na vyjadrenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 119/2000 z 10. apríla 2012 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie (zrušené uznesením okresného súdu č. k. 14 C 119/2000-376 zo 17. apríla 2012). Dňa 27. apríla 2012 sa k odvolaniu proti rozsudku okresného súdu z 10. februára 2012 vyjadrila žalovaná (spis bol krajskému súdu predložený na rozhodnutie o opravnom prostriedku 25. júna 2012).

51. Dňa 12. novembra 2013 krajský súd nariadil pojednávanie na 27. november 2013, ktoré bolo 26. novembra 2013 z dôvodov na strane predsedu senátu krajského súdu zrušené (pojednávanie bolo preročené na 11. december 2013).

52. Pojednávanie krajského súdu, ktoré bolo nariadené na 11. december 2013, bolo odročené na 8. január 2014 na účely vykonania dôkazu výsluchom súdneho znalca.

53. Krajský súd 30. decembra 2013 vyzval sťažovateľa, aby oznámil okolnosti uzavretia poistnej zmluvy.

54. Pojednávanie na krajskom súde nariadené na 8. január 2014 bolo odročené na 22. január 2014 z dôvodu neprítomnosti predvolaného súdneho znalca, ktorý svoju neprítomnosť neospravedlnil.

55. Dňa 10. januára 2014 krajský súd doručil súdnemu znalcovi výzvu na oznámenie dôvodov neprítomnosti na pojednávaní nariadenom na 8. január 2014.

56. Dňa 20. januára 2014 bol krajskému súdu doručený záverečný návrh sťažovateľa a zároveň ospravedlnenie neúčasti súdneho znalca na pojednávaní nariadenom na 8. január 2014.

57. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 10 Co 88/2012 z 22. januára 2014 rozsudok okresného súdu z 10. februára 2012 vo veci samej týkajúcej sa sumy 325,07 € s príslušenstvom potvrdil, vo zvyšnej časti týkajúcej sa istiny zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť sťažovateľovi sumu 6 176,24 €, a vo zvyšku zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sudca krajského súdu požiadal 21. februára 2014 o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku (spis bol okresnému súdu vrátený 25. marca 2014).

58. Žalovaná podala 11. apríla 2014 proti rozsudku krajského súdu z 22. januára 2014 dovolanie.

59. Dňa 28. apríla 2014 sťažovateľ podal návrh na určenie povinnosti žalovanej plniť (uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť úroky z omeškania 17,6 % ročne zo sumy 6 176,24 € od 19. novembra 1999 do 19. marca 2014).

60. Okresný súd 2. júla 2014 vyzval žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie a zároveň doručoval dovolanie sťažovateľovi na vyjadrenie (súdny poplatok za dovolanie bol zaplatený 14. júla 2014). Sťažovateľ doručil okresnému súdu 25. júla 2014 stanovisko k dovolaniu žalovanej.

61. Spis bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 18. augusta 2014 na rozhodnutie o dovolaní proti rozsudku krajského súdu z 22. januára 2014.

62. Najvyšší súd uznesením č. k. 8 Cdo 257/2014-467 z 11. novembra 2015 rozsudok krajského súdu z 22. januára 2014 vo výroku, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu z 10. februára 2012 vo veci samej tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 6 176,24 €, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol vrátený okresnému súdu 18. januára 2016).

63. Okresný súd 20. januára 2016 spis predložil krajskému súdu na opätovné rozhodnutie.

64. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 Co 30/2016 z 20. apríla 2016 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zamietnutia žaloby v časti o zaplatenie istiny 6 176,24 € potvrdil. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 20. apríla 2016 dovolanie 8. júna 2016, ktoré bolo doručované žalovanej na vyjadrenie 11. júla 2016.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu

nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok), ktorý prikazuje súdu postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam

pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa o zaplatenie sumy 6 501,34 € s príslušenstvom z titulu poistného plnenia z poistnej udalosti. Z právneho hľadiska ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende okresných súdov, pričom jej predmetom je problematika, ku ktorej existuje ustálená judikatúra. Po preskúmaní na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatuje, že vec sťažovateľa sa javí ako skutkovo zložitejšia, a to aj z dôvodu potreby vykonania znaleckého dokazovania dôležitého pre riadne ustálenie skutkového stavu. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že vo všeobecnosti konania, v ktorých je pre meritórne rozhodnutie vo veci potrebné nariadiť znalecké dokazovanie odborníkom z danej oblasti, kvalifikuje z hľadiska ich celkovej dĺžky ako skutkovo zložitejšie (k tomu pozri aj II. ÚS 233/2012). Neprimerane dlhé konanie (viac ako 16 rokov) však ústavný súd nemohol pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť na strane sťažovateľa, ktorá by mala výraznejší vplyv na predĺženie napadnutého konania.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že viac ako 16-ročné trvanie preskúmaného konania (od podania žaloby

25. mája 2000 až doteraz) je už samo osebe najmä vzhľadom na povahu veci bezpochyby neprimerané [aj keď vec bola z dôvodu podaných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov na krajskom súde a najvyššom súde, čo nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu (k tomu pozri napr. II. ÚS 444/08)].

Berúc do úvahy prehľad procesných úkonov, ktoré boli v napadnutom konaní okresným súdom vykonané, ústavný súd konštatuje jedno dlhšie obdobie absolútnej nečinnosti okresného súdu (od marca 2001, keď žalovaná doručila svoje vyjadrenie, do januára 2004, keď sa uskutočnilo pojednávanie), ako aj jedno kratšie obdobie absolútnej nečinnosti okresného súdu (od augusta 2004, keď sťažovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie, do januára 2005, keď bolo nariadené znalecké dokazovanie).

Ústavný súd už vo svojej doterajšej judikatúre viackrát vyslovil, že všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje, a to aj v rámci znaleckého dokazovania, pokiaľ ide o vytvorenie predpokladov na jeho úspešný priebeh vrátane objasnenia a ustálenia skutkového stavu, z ktorého má znalec vychádzať, správneho, vecného a zrozumiteľného vymedzenia úlohy znalca, ako aj efektívneho využitia poriadkových opatrení podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku (§ 102 Civilného sporového poriadku), ak nerešpektovanie povinností uložených súdom zo strany znalca alebo účastníkov konania sťažuje postup konania (pozri napr. III. ÚS 111/01).

Ako neefektívny kvalifikuje ústavný súd postup okresného súdu v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania. Aj napriek skutočnosti, že znalecké dokazovanie vo veci bolo nariadené prvýkrát už 1. júla 2005 a spis bol súdnemu znalcovi predložený 20. októbra 2005, znalecký posudok bol súdnym znalcom doručený okresnému súdu až 24. júla 2006. V poradí druhé znalecké dokazovanie bolo okresným súdom nariadené 25. augusta 2010, avšak znalecký posudok bol okresnému súdu predložený až 19. júla 2011. Okresný súd síce nepredloženie znaleckých posudkov v určenej lehote

nenechával bez povšimnutia a ich predloženie písomne urgoval väčšinou aj pod hrozbou možnosti uloženia poriadkovej pokuty, avšak v konečnom dôsledku poriadkovú pokutu napriek opakovanému nedodržaniu lehoty ani v jednom prípade neuložil.

Na tomto základe, prihliadajúc na celkovú dĺžku napadnutého konania, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojou nesústredenou činnosťou, ako aj neodôvodnenou nečinnosťou v napadnutom konaní spôsobil vznik zbytočných prietáhov, čím porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 Co 30/2016 z 20. apríla 2016 rozsudok okresného súdu sp. zn. 14 C 119/2000 z 10. februára 2012 v časti zamietnutia žaloby v časti o zaplatenie istiny 6 176,24 € potvrdil ako vecne správny, pričom však zároveň zdôraznil, že úlohou okresného súdu bude rozhodnúť o nároku sťažovateľa na priznanie príslušenstva k žalovanej istine (6 176,24 €), keďže v tejto časti bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 14 C 119/2000 z 10. februára 2012 rozsudkom krajského súdu z 22. januára 2014 zrušený (rozsudok krajského súdu z 22. januára 2014 nebol v tejto časti uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 257/2014 z 11. novembra 2015 dotknutý, pozn.). Vzhľadom na túto skutočnosť bude úlohou okresného súdu rozhodnúť o celom žalovanom nároku, teda aj o žalovanom príslušenstve k istine 6 176,24 €, ako aj o trovách konania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 119/2000 konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc predovšetkým z doterajšej neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ako aj s prihliadnutím na obdobie dlhodobejšej nečinnosti okresného súdu a jeho neefektívny postup, a na druhej strane z predmetu konania (spor o zaplatenie 6 501,34 €

s príslušenstvom), ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadost'učinenia v sume 4 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Lužická 7, Bratislava. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

S'ťažovateľovi patrí za každý úkon vykonaný v roku 2015 suma 139,83 €, čo predstavuje sumu 279,66 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, čo spolu predstavuje sumu 296,44 € a po zvýšení o 20 % (právny zástupca s'ťažovateľa je platcom DPH) sumu 355,73 €. S'ťažovateľ si uplatnil úhradu trov konaní v sume 340,90 €, preto mu ju ústavný súd priznal v ním požadovanej sume (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2016